

Arkkistol. os. 406 / 31.12.1998

Kristiinankaupunki Dagsmark

Rävåsen

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus v. 1998

MJR 401 010044

Sisällys

Arkistotietoja	2
Johdanto	3
Kaivauspaikan sijainti ja topografia	3
Tutkimusmenetelmät	3
Tutkimustulokset	4
Alue 10	4
Alueen 9 laajennus	5
Koekuopat	5
Yhteenveto	7
Dialuettelo	8
Mustavalkonegatiiviluettelo	8
Kuvataulut	9-15
GT-karttaote	16
Peruskarttaote	17
Kaivauskartat	
Yleiskartta, mk 1:2000, A3	18
Yleiskartta, mk 1:1000, A3	19
Vaaituskartta, alue 10, mk 1:100, A4	20
Tasokartat, alue 10, tasot 1-3, mk 1:50, A3	21-23

Arkistotietoja

KUNTA: Kristiinankaupunki
KYLÄ: Dagsmark
KOHDE: Rävåsen
TILA: Kettukangas 1:127
MAANOMISTAJA: Kristiinankaupungin kuljetus- ja maanrakennus Oy, Timo Uusitalo,
Kristiinantie 20, 64350 Karijoki. Puh. 06-80516

SIJAINTI: PK 1232 11 DAGSMARK, v. 1986.
x = 6904 76 - 90
y = 537 64 - 94
z = 48.50 - 55.00

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET:

Tarkastus Päivi Kankkunen v. 1993; Koekaivaus Simo Vanhatalo v. 1994. Kaivaus Vesa Laulumaa 1995-97.

AIKAISEMMAT LÖYDÖT:

KM 28005:1-23 (v. 1993), KM 28659:1-569 (v. 1994), KM 28863:1-1749 (v. 1995), KM 29610:1-1865 (1996) ja KM 30588:1-3023 (1997).

KERTOMUKSEN LIITTEET:

Löydöt: KM 30970:1-1102
Diat: 39838-39848
Negatiivit: 110989-111001
Kartat: ks. sisällysluettelo

Johdanto

Vuoden 1998 kaivaukset olivat jatkoa edellisten vuosien kaivauksille. Suunnitelmana oli tehdä tasokaivaus kuoritun alueen korkeimmalla kohdalla, mistä vuoden 1994 koekuopituksessa oli löytynyt keramiikkakeskittymä. Lisäksi tavoitteena oli jatkaa koekuopitusta kuoritun alueen eteläpuolisella metsäalueella.

Kaivaukset kuuluivat koekaivausryhmän kenttätöohjelmaan. Kaivauksenjohtajana toimi FK Vesa Laulumaa, piirtäjänä FK Alpo Forsström ja tutkimusavustajana fil.yo. Jukka Kylli. Kristiinankaupungin 4H-kerhon ystävällisellä avustuksella kaivauksille saatiin neljä kaivajaa, joiden työaika oli 30 h/vko. Lisäksi koekuopituksessa avusti Vöyrin kaivauksilta vierailut arkeologi/kaivajajoukko David Loefflerin ja Pentti Rislan johdolla. Kaivaukset suoritettiin 8.6.-3.7.1998.

Kaivauspaikan sijainti ja topografia

Kohde sijaitsee n. 18 itäkaakkoon Kristiinankaupungin kirkosta Rävåsen-nimisen harjun koillisosassa. Muissa suunnissa harjua ympäröi Lappvårtinjoki, mutta etelään päin alue jatkuu pienten soitten täplittämänä harjumuodostelmana (ks. peruskarttaote). Muinoin Rävåsen on ensin ollut saari mereen laskevan joen suulla (n. 58-60 m mpy), sittemmin se on kuroutunut merenlahteen pistäväksi niemeksi (n. 55 m mpy).

Tutkimusalueen hallitseva piirre on suuri sorakuoppa, joka ympäröi muinaisjäännösalueita koko sen pohjoisosan leveydeltä, lisäksi tutkimusalueen keskellä on kaksi pienempää sorakuoppaa (ks. yleiskartta). Alueen metsä on hakattu pois reilun hehtaarin alalta ja pintamaa on suurimmaksi osaksi poistettu kauhakuormaajalla. Kasvillisuudeltaan alue on kuivaa mäntykangasta, joka harjun alaosassa tutkimusalueen ulkopuolella muuttuu asteittain suoksi.

Tutkimusmenetelmät

Kaivauksilla käytettiin samaa koordinaatistoa kuin aiempien vuosien kaivauksilla.

Tasokaivausalueilla jatkettiin aiempien vuosien numerointia eli v. 1997 alue 9 sai nyt jatkoksi alueen 10 (198-207/487-495), jota hieman laajennettiin kaivausten lopussa (197/490-496 ja 198-202/495) Alue kaivettiin 10 cm kerroksissa. Löydöt otettiin talteen neliömetrin ruuduissa. Vuoden 1997 aluetta 9 laajennettiin kaivausten alussa, löydöt otettiin talteen seulomalla neliömetrin ruuduissa. Koekuopat kaivettiin 70x70 cm:n suuruisina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka. Mittaukset tehtiin suoraan korkeuksina mpy. Tasokaivausta kaivettiin yhteensä 94 m² ja koekuoppia 89 kpl.

Tutkimustulokset

Alue 10 (197-207/487-496)

Alue paalutettiin vuoden 1994 kaivauksissa tehdyn koekuopan 200-201/490 yhteyteen. Alue oli pintakuorittu v. 1994, mutta kasvillisuus oli jo alkanut palautua (s.9, f. 110989). Pintakerros oli sekoittunut alueen luoteis- ja länsireunassa. Likamaa-alueet sijoituivat lähinnä kaakkois- ja eteläosaan kaivausaluetta. Voimakkaimmin likamaat näkyivät tasossa 2 (s. 11, f. 110995) . Löydöt korreloivat hyvin likamaan kanssa. Likamaan lisäksi paikalla tapahtuneesta toiminnasta oli merkinä kiven muokkaamisessa käytetty alasinkivi ruudussa 202/493. Kiinteitä rakenteita, kuten liesiä, alueelta ei havaittu, tulenpidon merkkejä oli kuitenkin havaittavissa ruudussa 201-202/491, jossa oli palaneita kiviä ja muutamia noki- ja hiililäikkiä. Neljännessä tasossa alue oli kauttaaltaan puhdas.

Löydöt

Löydöt ovat tavanomaisia kivikautisia asuinpaikkalöytöjä. Suurimpia löytöryhmiä ovat kvartsi-iskokset/ytimeet, kivilaji-iskokset ja saviastianpalat. Kvartsiesineistöä oli iskoksiin/ytimiin verrattuna melko niukasti, sama ilmiö on ollut havaittavissa jo aiempina vuosina. Piitä alueelta löytyi vain yksi pala, sen sijaan porfyryä esiintyi runsaasti.

Saviastianpaloista suurin osa kuuluu myöhäiskampakeramiikan Uskelan ryhmään (s. 9-10, f. 110991-92). Lisäksi joukossa on jonkin verran tarkemmin tyypittelemättömiä ja pienten astioiden paloja.

Alueen 10 löydöt kerroksittain												
Laji	0. krs		1. krs		2. krs		3. krs		4.krs		Yhteensä	
	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g	kpl	g
Kivilajiaineisto												
Hioimen katkelmia			2	291	3	34	4	501			9	796
Hioin?							1	249			1	249
Iskukivi			2	1099	1	496					3	1595
Kiviesine			1	6							1	6
Kiviesineen katkelma			2	49	4	274					6	323
Kivilaji-iskoksia	1	1	135	728,6	94	774,2	30	246,9			260	1750,7
Kivilajiesine			1	3							1	3
Kivilajiesine?									1	9	1	9
Kivilajiytimiä			3	1118	4	532					7	1650
Kiviekko					1	115					1	115
Pii-iskoksia							1	7			1	7
Taltoa			1	9	1	7					2	16
Kvartsi/kvartsiittiaineisto												
Kvartsi-iskoksia	74	587,5	1730	5767	1395	4419	419	904,6	47	236	3665	11914,1
Kvartsesine	1	7	4	23	2	9	6	36			13	72
Kvartsiitti-iskoksia	3	12	13	185	28	274	14	51			58	522
Kvartsiytimiä	7	314	51	1222	44	1310	18	566			120	3412
Saviastianpalat/saviesineet												
Saviastian paloja	6	3,3	1087	1489,4	1792	2426,6	662	798,2			3547	4717,5
Saviastian ponttipala			2	25	2	7					4	32
Saviastian pohjapala			1	3							1	3
Saviastian reunapaloja			32	214,2	57	214,2	20	75,5			109	503,9
Saviesineen katkelma?					1	1						
Muu löytöaineisto												
Palanutta luuta			113	41,7	279	89,1	95	34			487	164,8

Alueen 9 laajennus

Kaivausten alussa seulottiin edellisen vuoden alueen 9 pohjoislaitaa muutaman neliön alueelta, koska osa ruuduista oli jäänyt kesken ja samalla voitiin opettaa kokemattomia kaivajia tunnistamaan löytöjä. Aluetta ei dokumentoitu, koska se ei olisi tuonut mitään lisätietoa aiempiin havaintoihin.

Alueen 9 laajennuksen löydöt		
Laji	Yhteensä	
	kpl	g
Hioimen katkelma	1	210
Kivilaji-iskoksia	11	140
Kvartsi-iskoksia	292	625
Kvartsiitti-iskos	1	14
Kvartsiytimiä	5	327
Palanutta luuta	79	17,2
Rautaoksia	1	0,3
Saviastian paloja	246	133,7
Saviastian ponttipaloja	2	16
Saviastian reunapaloja	5	5,9

Koekuopat

Koekuopituksessa keskityttiin harjun ja metsätien väliselle alueelle (s. 14-15, f. 110999-111001). Kuoppia tehtiin yhteensä 89 kpl, joista löytöjä oli 40:ssä. Löydöt olivat pääasiassa kvartsia, vain 5 kuopasta löytyi saviastianpaloja. Kuopissa ei juurikaan likamaata näkynyt, lukuunottamatta kuoppaa 138/524 jossa oli selvä punertavan ruskea n. 20 cm syvä likamaakerros (s. 11, f. 110994). Kuopasta tuli myös runsaasti löytöjä, mm. kampaleimakoristeisia saviastianpaloja, hioin ja hiiltynyt pähkinänkuori. Kuoppa oli 52-53 m mpy korkeuskäyrien välissä, laakean painanteen pohjoispäässä. Koekuopituksen perusteella ei em. mainittua kuoppaa lukuunottamatta löytynyt kovin intensiivisiä asutuksen merkkejä, on kuitenkin muistettava, että 10 metrin verkossa tehty kuopitus jättää vielä paljon sattuman varaan. Osa maastoon merkityistä koekuopista (n. 20 kpl) jäi vielä kaivamatta. Kuopitusta olisi syytä laajentaa vielä metsätien itäpuolelle ja etelään päin tähän mennessä tutkituista alueista.

Löydöt koekuopista		
Laji	kpl	g
Hiiltynyt pähkinän kuori	3	0,1
Hioin	1	87
Kivilaji-iskos	29	414,2
Kvartsi-iskoksia	157	643,3
Kvartsiitti-iskoksia	1	16
Kvartsiytimiä	1	175
Palanutta luuta	42	7
Rautaoksidia	1	0,2
Saviastian paloja	25	29,5

Yhteenveto

Rävåsenin vuoden 1998 kaivaukset saattoivat loppuun tutkimukset kuoritun ja soranotossa tuhoutumaan tuomitun asuinpaikan pohjoiselta osalta. Löydöt toivat hyvän lisän aiempina vuosina talteenotettuun materiaaliin, tällä kertaa erityisesti myöhäiskampakeraamisen vaiheen osalta. Harjun koekuopitus jäi vielä kesken ja sitä olisi syytä jatkaa tulevaisuudessa, sillä kyseessä on hyvin laaja asuinpaikka-alue, jonka rajaaminen on vielä pahoin kesken. Myös otantakaivausten jatkaminen koekuopitetulla alueella (mahdollisesti vielä myös

kuoritulla alueella) olisi tärkeätä asutusvaiheiden selvittämiseksi. Vuosien 1994-1998 kaivausten tulokset julkaistaan lähitulevaisuudessa, ns. Rävåsen-projektin artikkelina Finskt Museumissa.

Helsingissä 11.12.1998

A handwritten signature in blue ink, reading "Vesa Laulumaa". The signature is written in a cursive style with a long horizontal stroke at the end.

Vesa Laulumaa

Dialuettelo

- 39838 Alue 10 ennen kaivausta. Kuv. etelästä.
- 39839-40 Keramiikkaa "in situ" alueella 10, 1. kerroksessa.
- 39841 Alue 10 tasossa 1. Kuv. etelästä
- 39842 Koekuopan 138/524 profiili.
- 39843 Alue 10 tasossa 2. Kuv. etelästä.
- 39844 Likamaa-aluetta alueen 10 itälaidassa. Kuv. etelästä.
- 39845 Alasinkivi ruudussa 202/493, tasossa 2.
- 39846 Alue 10 tasossa 3. Kuv. etelästä.
- 39847 Koekuopittavaa aluetta metsätien länsipuolella. Kuv.kaakosta.
- 39848 Työkuva. Aluetta 10 kaivetaan.

Mustavalkonegatiiviluettelo

- 110989 Alue 10 ennen kaivausta. Kuv. etelästä.
- 110990-91 Keramiikkaa "in situ" alueella 10, 1. kerroksessa.
- 110992-93 Alue 10 tasossa 1. Kuv. etelästä
- 110994 Koekuopan 138/524 profiili.
- 110995 Alue 10 tasossa 2. Kuv. etelästä.
- 110996 Alue 10 tasossa 3. Kuv. etelästä.
- 110997-98 Työkuvia.
- 110999 Koekuopittavaa aluetta metsätien länsipuolella. Kuv.kaakosta.
- 111000 Sorakuoppa , josta irtolöytöjä, sijaitsee n. 200 m kaivausalueelta etelään.
- 111001 Koekuopittavaa aluetta kaivausalueen eteläpuolella, metsätien ja harjun välissä.

KRISTIINANKAUPUNKI RÄVÄSEN V. Laulumaa 1998

F.110389 ALUE 10 ENNEN KAIVUUSTA. KUV. ETELÄSTÄ.

F.110390 KERAMIKKAA 'IN SITU' ALUEELLA 10, 1. KERROKSESSA.

KRISTIINANKAUPUNKI RÄVÄSEN V. Laulumaa 1998

F.110991 KERAMIIDKAA 'IN SITU' ALUELLA 10, 1. KERROKSOSA.

F.110992 ALUE 10 TASOSSA 1. KUV. ETELÄSTÄ.

F. 110333 ALUE 10 TASOISSA 1. KUV. ETELÄSTÄ.

F. 110304 KOEKUOPAN 138/524 PROFIILI.

KRISTIINANKAUPUNKI RAVÄSEN V.Laulumaa 1998

F. 110995 ALUE 10 TAJOSSA 2. KUV. ETELÄSTÄ.

F. 110996 ALUE 10 TAJOSSA 3. KUV. ETELÄSTÄ.

KRISTIINANKAUPUNKI RÄVÄSEN V. Laulumaa 1998

F. 110997. TYÖKUVA.

F. 110998. TYÖKUVA.

KRISTIINANKAUPUNKI RÄVÄSEN V. Laulumaa 1998

F.110999 KOEKUOPITETTAVAA ALUETTA METÄTIEEN
LÄNLIPUOLELTA . KUU. KAAKOISPUOLELTA.

F.111000 SORAKUOPPA, JOSTA IRTOLOHTOJA. SINÄITSEE
N. 200M. KAIVUUSALUELTA ETELÄÄN.

Kristiinankaupunki RÄVÄSEN V.Laulumaa 1998

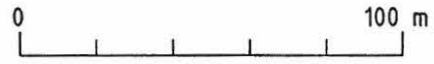

F.111001 KOSTUOPITETTAVAA ALUETTA KAIUVAALALUEEN
ETELÄPUOLELLA, METSÄTIEN JA HARJUN VÄLISÄ.

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN

Yleiskartta

Mk 1:2000

Piirt. Y. Storsved, A. Forsström ja V. Laulumaa

Neulapohjoinen

- Soranotossa tuhoutuneet kaivausalueet
- Säilyneet kaivausalueet, tilanne kesällä v. 1998
- Koekuopat (1m×1m)
- 13 Painanne

KRISTIINANKAUPUNKI, DAGSMARK, RÄVÄSEN

V. Laulumaa 1998

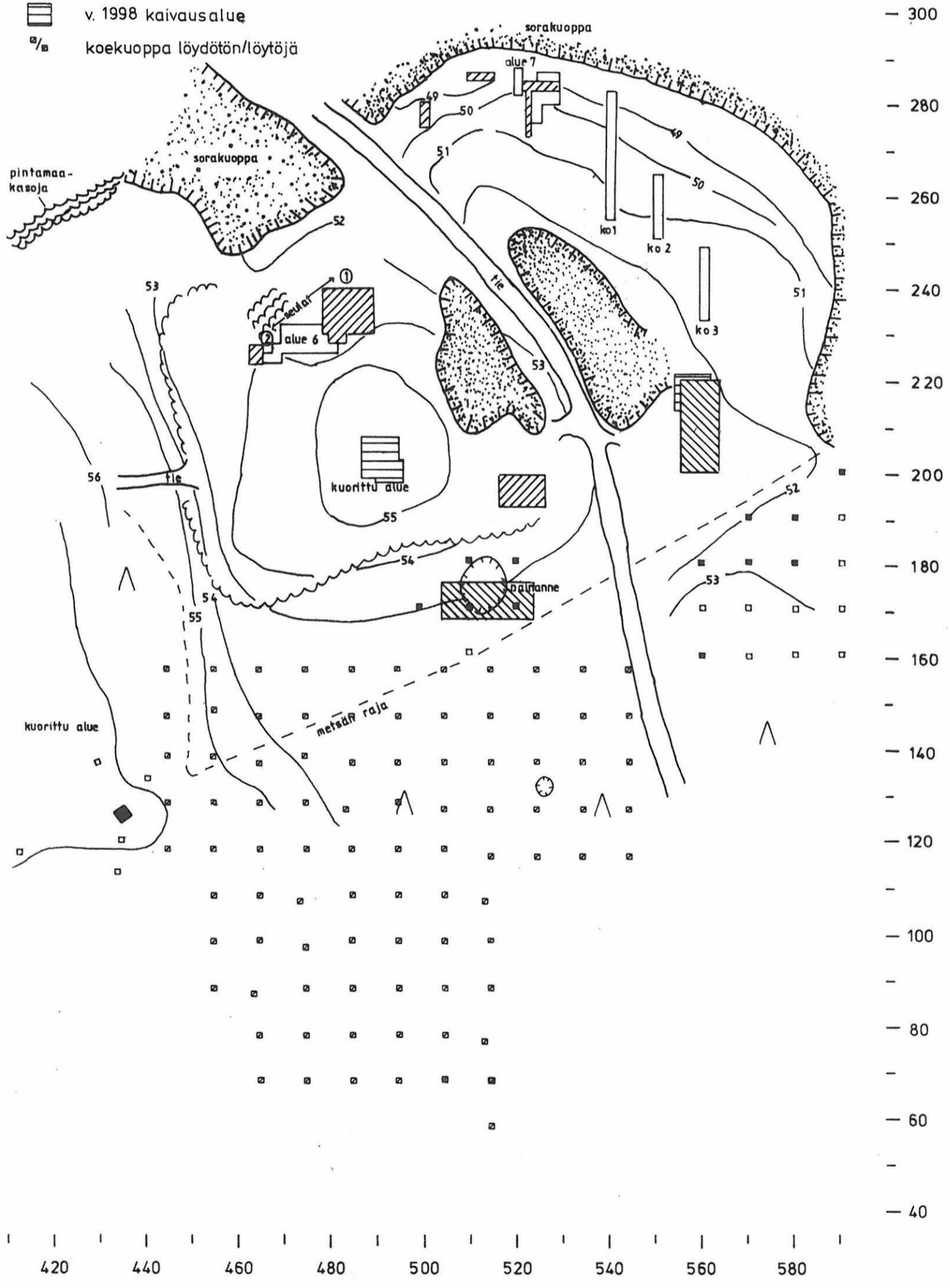
YLEISKARTTA

MK 1:1000

Piirt. vuoden 1995 yleiskartan pohjalta V. Laulumaa

- v. 1994-95 kaivausalueet, koekuoppia ei merkitty
- v. 1996 kaivausalue
- koekuoppa löydötön/löytöjä
- v. 1997 kaivausalue
- v. 1998 kaivausalue
- koekuoppa löydötön/löytöjä

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN V. Laulumaa 1998

VAAITUSKARTTA

ALUE 10

Mk 1:100 5m

Korkeudet m mpy

piirt. A.Forsström

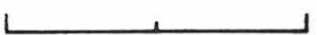

	<u>54.91</u>	<u>54.93</u>	<u>54.83</u>	<u>54.74</u>	<u>54.74</u>	<u>54.74</u>	<u>54.74</u>	<u>54.74</u>	<u>54.68</u>
	54.63	54.58	54.47	54.42	54.27	54.28	54.39	54.37	54.30
206	<u>54.96</u>	<u>54.92</u>	<u>54.93</u>	<u>54.76</u>	<u>54.73</u>	<u>54.76</u>	<u>54.77</u>	<u>54.65</u>	<u>54.69</u>
	54.44	54.64	54.50	54.42	54.35	54.37	54.38	54.35	54.31
	<u>54.98</u>	<u>54.87</u>	<u>54.90</u>	<u>54.77</u>	<u>54.69</u>	<u>54.60</u>	<u>54.66</u>	<u>54.69</u>	<u>54.69</u>
	54.61	54.57	54.49	54.35	54.25	54.25	54.31	54.22	54.24
204	<u>54.95</u>	<u>54.84</u>	<u>54.83</u>	<u>54.88</u>	<u>54.69</u>	<u>54.61</u>	<u>54.65</u>	<u>54.70</u>	<u>54.78</u>
	54.49	54.40	54.37	54.38	54.19	54.15	54.19	54.15	54.26
	<u>54.84</u>	<u>54.84</u>	<u>54.88</u>	<u>54.81</u>	<u>54.74</u>	<u>54.75</u>	<u>54.74</u>	<u>54.69</u>	<u>54.69</u>
	54.36	54.36	54.36	54.43	54.24	54.24	54.23	54.22	54.34
202	<u>54.85</u>	<u>54.85</u>	<u>54.89</u>	<u>54.80</u>	<u>54.74</u>	<u>54.74</u>	<u>54.66</u>	<u>54.71</u>	<u>54.65</u>
	54.19	54.28	54.31	54.44	54.21	54.22	54.25	54.35	54.22
	<u>54.60</u>	<u>54.75</u>	<u>54.87</u>	<u>54.69</u>	<u>54.69</u>	<u>54.68</u>	<u>54.65</u>	<u>54.68</u>	<u>54.65</u>
	54.28	54.34	54.40	54.34	54.19	54.23	54.24	54.33	54.33
200	<u>54.67</u>	<u>54.67</u>	<u>54.64</u>	<u>54.62</u>	<u>54.69</u>	<u>54.66</u>	<u>54.62</u>	<u>54.65</u>	<u>54.64</u>
	54.38	54.43	54.30	54.27	54.27	54.31	54.30	54.30	54.35
	<u>54.59</u>	<u>54.63</u>	<u>54.60</u>	<u>54.59</u>	<u>54.57</u>	<u>54.68</u>	<u>54.63</u>	<u>54.60</u>	<u>54.68</u>
	54.34	54.38	54.21	54.23	54.22	54.22	54.25	54.29	54.31
	<u>54.59</u>	<u>54.61</u>	<u>54.60</u>	<u>54.56</u>	<u>54.55</u>	<u>54.57</u>	<u>54.57</u>	<u>54.57</u>	<u>54.59</u>
198	54.31	54.32	54.18	54.16	54.16	54.20	54.22	54.22	54.26
	<u>54.56</u>	<u>54.54</u>	<u>54.58</u>	<u>54.58</u>	<u>54.58</u>	<u>54.58</u>	<u>54.55</u>	<u>54.62</u>	<u>54.63</u>
	54.17	54.17	54.17	54.17	54.21	54.21	54.21	54.22	54.25
	487	489	491	493	495				

KRISTIINANKAUPUNKI DAGSMARK RÄVÅSEN V. Laulumaa 1998

TASOKARTTA, TASO 1

ALUE 10

Mk 1:50 2m

Korkeudet m mpy
piirt. A. Forsström

- vaalea hiekka
- ruskea hiekka
- huuhtoutunut hiekka
- keltainen hiekka
- savi
- sora
- voimakas punertava likamaa
- heikko punertava likamaa
- tummanruskea likamaa
- ruskea likamaa
- voimakas harmaa likamaa
- harmaa likamaa
- hiili
- kivi
- kanto

